

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej: **S., a. s.**, so sídlom C., IČO: X., proti povinnej: **Mgr. V.**, nar. X., bytom N., zastúpenej Advokátskou kanceláriou I., s. r. o., so sídlom K., IČO: X., **o vymoženie 75,48 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 5Er/1255/2013, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 13. marca 2014, č. k. 5Er/1255/2013-20, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 13. marca 2014, č. k. 5Er/1255/2013-20 **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Považská Bystrica uznesením zo dňa 13. marca 2014, č. k. 5Er/1255/2013-20 námietky povinnej proti exekúcii zamietol.

Povinná v námietkach proti exekúcii uviedla, že výkaz nedoplatkov č. X. zo dňa 07. 02. 2011 vydaný zdravotnou poisťovňou D. (ďalej aj „exekučný titul“) nie je spôsobilým exekučným titulom. Proti uvedenému výkazu nedoplatkov podala včas dňa 02. 03. 2011 vecne odôvodnené námietky s priloženými listinnými dôkazmi. Listom zo dňa 15. 04. 2011 jej zdravotná poisťovňa D. oznámila, že na podané námietky nie je možné prihliadať, nakoľko neobsahujú vecné dôvody, ktoré by ovplyvnili dlžnú sumu uplatnenú vo výkaze nedoplatkov, resp. iné skutočnosti, týkajúce sa samotného práva zdravotnej poisťovne na jej zaplatenie. Povinná v námietkach proti exekúcii poukázala na ust. § 17a ods. 1 – 10 zákona o zdravotnom poistení, pričom podľa jej názoru z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že ak zdravotná poisťovňa uplatní nárok na preddavok výkazom nedoplatkov podľa § 17a zákona o zdravotnom poistení, môže postupovať len spôsobom, ktorý jej uvedené zákonné ustanovenia určujú. Ak platiteľ poistného podá proti výkazu nedoplatkov v zákonnej lehote námietky s odôvodnením, môže námietkam v celom rozsahu vyhovieť a vydať nový výkaz nedoplatkov (§ 17a ods. 7), alebo výkaz nedoplatkov zrušiť z vlastného podnetu (§ 17a ods. 8), inak sa výkaz nedoplatkov nestane právoplatným a vykonateľným, a teda ani spôsobilým exekučným titulom. Zdravotná poisťovňa však nemôže rozhodovať o námietkach sama, ak im nevyhovie v celom rozsahu, nemôže ani hodnotiť dôvod podania námietok, pretože podľa § 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení stačí platiteľovi poistného dôvod podania námietok uviesť, čím sa námietky stanú zdôvodnenými a musí sa na ne prihliadať. Nakoľko voči výkazu nedoplatkov boli včas podané námietky s vecným odôvodnením, nestal sa výkaz nedoplatkov právoplatným a vykonateľným exekučným titulom. Na tejto skutočnosti nič nemení ani prípadné vyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na výkaze nedoplatkov zdravotnou poisťovňou. Povinná vo svojich námietkach proti exekúcii namietla aj skutočnosť, že zdravotná poisťovňa si nemohla uplatniť nárok na zaplatenie poistného výkazom nedoplatkov, ale len na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ako aj postúpenie vymáhanej pohľadávky zo zdravotnej poisťovne na oprávnenú.

Oprávnená vo svojom vyjadrení k námietkam povinnej uviedla, že má k dispozícii právoplatný exekučný titul, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 08. 03. 2011.

Na výzvu exekučného súdu sa k námietkam povinnej proti exekúcii vyjadrila D. zdravotná poisťovňa, a. s. (ďalej len „zdravotná poisťovňa“), ktorá vydala exekučný titul, podaním zo dňa 03. 03. 2014. V tomto podaní uviedla, že pri posudzovaní námietok postupovala v súlade s § 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení a platiteľovi poistného zaslala písomné stanovisko, že na podané námietky nie je možné prihliadať, nakoľko neobsahujú vecné dôvody, ktoré by ovplyvnili dlžnú sumu uplatnenú vo výkaze nedoplatkov, resp. iné skutočnosti týkajúce sa samotného práva zdravotnej poisťovne na jej zaplatenie. Preto nie je možné pokladať podané námietky za vecne zdôvodnené.

Vzhľadom na takto zistený skutkový stav považoval exekučný súd námietky povinnej proti exekúcii za neopodstatnené, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že exekúcia sa vedie na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia – platobného výmeru zdravotnej poisťovne. Povinná vo svojich námietkach uviedla skutočnosti, ktoré nenastali po vzniku exekučného titulu, ale ktoré existovali ešte pred jeho vznikom. Exekučný súd nie je príslušný skúmať hmotnoprávnu správnosť exekučných titulov, resp. preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia (vrátane postupu orgánu) vydaných v základnom konaní (tzv. materiálna vykonateľnosť). Obsahom týchto rozhodnutí je exekučný súd viazaný a musí z nich, prípadné vady základného konania (aj vtedy, ak by existovali) sa do exekučného konania neprenášajú. To znamená, že vytýkané nedostatky v základnom konaní sú pre exekučné konanie bez právneho významu. Nerešpektovanie exekučného titulu by znamenalo „nepripustnú nápravu“ vykonávaného rozhodnutia. Exekučný súd mal za to, že povinná nespĺnila to, čo jej ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie. Skutočnosti, ktoré povinná uviedla v námietkach, mohla uplatniť v základnom prvostupňovom, resp. odvolacom konaní proti platobnému výmeru, nevyužila pritom ani možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku, a teda oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora dôvodne.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu povinnej napadol uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým súd zamietol námietky povinnej proti exekúcii.

Poukázal, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. Uviedol, že ak platiteľ poistného podá voči doručenému výkazu nedoplatkov námietky s vecnými dôvodmi a poisťovňa im nevyhoví v celom rozsahu, poisťovňa do 15 dní od ich doručenia podá úradu návrh na vydanie platobného výmeru spolu s námietkami platiteľa poistného a stručným stanoviskom poisťovne k námietkam. Podaním návrhu na vydanie platobného výmeru na úrad, výkaz nedoplatkov stráca platnosť bez upovedomenia platiteľa poistného. Zo súdneho spisu vyplýva, že zdravotná poisťovňa postupovala v rozpore so zákonom, kedy sama vyhodnotila námietky podané povinnou proti výkazu nedoplatkov ako nespôsobilé ovplyvniť dlžnú sumu a nepredložila Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou návrh na vydanie platobného výmeru, ako jej to vyplývalo z ust. § 17a ods. 6 zákona o zdravotnom poistení. Uvedeným postupom došlo zo strany zdravotnej poisťovne k odopretiu spravodlivosti. Generálny prokurátor poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžso/20/2011, podľa ktorého poisťovňa ako subjekt zainteresovaný na priamom výbere poistného nemôže práve vzhľadom na toto svoje postavenie zároveň plniť aj úlohu nestranného a nezávislého orgánu právnej ochrany povinného a posudzovať s konečnou platnosťou oprávnenosť alebo neoprávnenosť (vecný obsah) jeho námietok ako orgán odvolací alebo orgán rozhodujúci o námietkach. Konajúci súd mal povinnej poskytnúť ochranu a pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii mal zohľadniť všetky skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu, že postup zdravotnej poisťovne pri vydávaní výkazu nedoplatkov a následnom posudzovaní podaných námietok bol nezákonný a mal exekúciu vyhlásiť za neprípustnú. Nesprávny je taký výklad právnych predpisov okresným súdom, že prípadné vady základného konania, ak by aj existovali, sa do exekučného konania neprenášajú, nakoľko tým došlo k faktickému odopretiu spravodlivosti aj zo strany konajúceho súdu. Podľa generálneho prokurátora je sporné aj nadobudnutie právoplatnosti a vykonateľnosti výkazu nedoplatkov, nakoľko povinná podala námietky s odôvodnením, nemohol tento výkaz v zmysle § 17a ods. 5 zákona o zdravotnom poistení nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť. Nedošlo totiž k márnemu uplynutiu lehoty na podanie námietok. Na uvedenej skutočnosti nemôže nič zmeniť ani vyznačenie právoplatnosti a vykonateľnosti na výkaze nedoplatkov zo strany zdravotnej poisťovne.

Vzhľadom na uvedené navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Oprávnená vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že je na posúdení veci, či konanie zdravotnej poisťovne a jej nepostúpenie veci Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zakladá neplatnosť exekučného titulu. Zdravotná poisťovňa podľa oprávnenej postupovala pri posudzovaní námietok v súlade s § 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení a platiteľovi poisťného zaslala písomné stanovisko, že na podané námietky nie je možné prihliadať, nakoľko neobsahujú vecné dôvody, ktoré by ovplyvnili dlžnú sumu vo výkaze nedoplatkov, resp. iné skutočnosti týkajúceho sa samotného práva zdravotnej poisťovne na jej zaplatenie. Z tohto dôvodu zdravotná poisťovňa podané námietky nepokladala za vecne zdôvodnené a vyčíslenú pohľadávku vo výkaze nedoplatkov bol platiteľ poisťného povinný zdravotnej poisťovni uhradiť. Povinná vo svojich námietkach v exekučnom konaní uviedla skutočnosti, ktoré nenastali po vzniku exekučného titulu, ale ktoré existovali ešte pred jeho vznikom, preto oprávnená navrhuje mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Povinná vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje a navrhuje mu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako dovolací súd (§ 10a ods. 3 O. s. p.) najprv skúmal, či je mimoriadne dovolanie procesne prípustné. Podľa spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zo dňa 20. 10. 2015 procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie (publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu pod R 94/2015).

Generálny prokurátor napadol mimoriadnym dovolaním uznesenie okresného súdu vydané sudcom, ktorým boli zamietnuté námietky povinnej proti exekúcii. Proti uzneseniu o zamietnutí námietok povinného vydaného osobou sudcu odvolanie nie je prípustné (§ 202

ods. 2 O. s. p. v spojení s § 50 ods. 4 Exekučného poriadku). V danej veci nemala povinná žiadne zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré by boli potenciálne spôsobilé privediť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie vo veci, okrem podania podnetu na mimoriadne dovolanie generálnemu prokurátorovi. Preto je mimoriadne dovolanie v danej veci procesne prípustné.

Najvyšší súd bez nariadenia pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 3 O. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

Generálny prokurátor ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. Z jeho obsahu vyplýva, že dovolací dôvod zakladá v dôsledku nesprávneho posúdenia ustanovenia § 50 ods. 1 Exekučného poriadku a ustanovení § 17a ods. 4, 5 a 6 zákona o zdravotnom poistení v rozhodnutí okresného súdu.

K aplikácii ust. § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. ukladajúcemu dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., dovolací súd uvádza, že v danej veci pri rozhodovaní nebol oprávnený skúmať, či dovolanie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. resp., či napadnuté uznesenie netrpí nedostatkom uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p.

Z obsahu spisu vyplýva, že mimoriadne dovolanie bolo podané 22. 01. 2015. Prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku treba preto posudzovať podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 353/2014 Z. z. (účinného od 01. 01. 2015), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (pozn. dovolacieho súdu: v ďalšom sa Občiansky súdny poriadok uvádza v tomto znení).

V zmysle § 237 ods. 2 O. s. p. ale dovolanie podľa odseku 1 nie je prípustné proti rozhodnutiu v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu, ktorým tu treba rozumieť zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok).

Dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo vydané v konaní podľa Exekučného poriadku, preto najvyšší súd nemohol skúmať prípadnú prípustnosť dovolania z dôvodu existencie väd vymenovaných v ust. 237 ods. 1 O. s. p. a obmedzil sa len skúmanie, či napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa § 50 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v neskorších zneniach (Exekučný poriadok, ďalej len „Exekučný poriadok“), povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule. Námietky musia byť odôvodnené a na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Ak po podaní námietok exekútor upustil od vykonania exekúcie (§ 46), o námietkach netreba rozhodnúť.

Podľa § 50 ods. 2 Exekučného poriadku, námietky proti exekúcii je exekútor povinný doručiť súdu najneskôr do piatich dní od ich doručenia účastníkom. O námietkach proti exekúcii rozhodne súd najneskôr do 60 dní od ich doručenia.

Podľa § 50 ods. 3 Exekučného poriadku, rozhodnutie o námietkach sa doručí oprávnenému, povinnému a po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia exekútorovi poverenému vykonaním exekúcie.

Podľa § 50 ods. 4 Exekučného poriadku, proti rozhodnutiu, ktorým sa vyhovelo námietkam, je prípustné odvolanie.

Podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku, ak je rozhodnutie, ktorým sa námietkam vyhovel, právoplatné, súd exekúciu zastaví. Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Podľa § 51 Exekučného poriadku, pred rozhodnutím o námietkach proti exekúcii vykonávanej na podklade exekučného titulu podľa § 41 ods. 2 alebo o odvolaní proti rozhodnutiu o námietkach môže si súd vyžiadať vyjadrenie orgánu, ktorý vydal rozhodnutie, platobný výmer alebo výkaz nedoplatkov alebo ktorý schválil zmier alebo dohodu.

Námietky proti exekúcii predstavujú procesnú obranu povinného proti neprípustnej exekúcii, ktorých účelom je zastavenie exekúcie. Námietky proti exekúcii nie sú opravným prostriedkom, ktorým by sa napádal exekučný titul. Predmetom námietok môžu byť skutočnosti procesného i hmotného práva. Ich spoločným znakom je to, že nastali až po vzniku exekučného titulu. Ak by existovali pred vznikom exekučného titulu, zásadne ich nemožno uplatniť, pretože ich relevancia sa skončila vydaním vykonateľného rozhodnutia, ktoré sa stalo podkladom pre vedenie exekúcie. Procesné skutočnosti sú okolnosti, ktorých základ spočíva v nedostatku procesných podmienok pre vykonanie exekúcie. Hmotnoprávne skutočnosti sú skutočnosti, ktoré (i) spôsobili zánik vymáhaného nároku podľa hmotnoprávných noriem, (ii) bránia vymáhateľnosti nároku, (iii) inak spôsobujú neprípustnosť exekúcie alebo (iiii) predstavujú námietku, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule.

Pod pojmom „okolnosti, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu“, je potrebné rozumieť tie okolnosti, ktoré nastali po vydaní exekučného titulu. Z uvedeného vyplýva, že exekučný súd je v rámci rozhodovania o námietkach proti exekúcii povinný skúmať tie povinným uvádzané skutočnosti, ktoré nastali najskôr dňom vydania (vyhlásenia) exekučného titulu.

Jednou zo základných procesných skutočností, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, je namietanie základnej vlastnosti exekučného titulu, a to jeho vykonateľnosti.

Iba na podklade vykonateľného exekučného titulu je možné viesť exekúciu. Pod vykonateľnosťou sa rozumejú účinky rozhodnutia umožňujúce núteným spôsobom aj proti vôli povinného realizovať povinnosť obsiahnutú vo výroku rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne. Pri vykonateľnosti sa rozlišuje vykonateľnosť formálna ako aj materiálna.

Formálna vykonateľnosť exekučného titulu sa posudzuje podľa právneho predpisu, podľa ktorého bol tento titul vydaný resp. spísaný.

Aby bolo určité rozhodnutie formálne vykonateľné, platí, že musí byť dourčené v súlade s právnymi predpismi, voči rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok, márne uplynula lehota na podanie opravného prostriedku, účastník základného konania sa vzdal práva podať opravný prostriedok, resp. ho vzal späť, prípadne podanie opravného prostriedku nemá odkladný účinok. Formálna vykonateľnosť exekučného titulu sa preukazuje doložkou vykonateľnosti.

Materiálna vykonateľnosť exekučného titulu predstavuje vlastnú realizovateľnosť výkonu exekučného titulu v konaní o jeho nútený výkon. V praxi sa môže stať, že rozhodnutie je formálne vykonateľné, avšak rozhodnutie nie je spôsobilým exekučným titulom, ak vzhľadom na jeho obsah exekučný súd skonštatuje, že tento titul reálne nemožno v exekučnom konaní vykonať. Materiálna vykonateľnosť exekučného titulu je zároveň podmienená aj charakterom a kvalitou jeho výroku. Kvalitou výroku sa rozumie presné a jasné identifikovanie práva, povinnosti alebo majetku tak, aby bolo možné jednoznačne konštatovať, čo je predmetom exekúcie a kedy je právo oprávneného uspokojené.

Exekučný súd je povinný pri posudzovaní námietky týkajúcej sa vykonateľnosti exekučného titulu hľadiť na exekučný titul ako, keby na ňom nebola vyznačená doložka vykonateľnosti. Je povinnosťou exekučného súdu vykonať šetrenie, či exekučný titul skutočne nadobudol vykonateľnosť, napr. pripojením súdneho alebo správneho spisu, prípadne výzvou na účastníka konania, aby predložil pred rozhodnutím o námietkach proti exekúcii doklad o tom, že skutočne opravný prostriedok podal. Toto šetrenie je zo strany nevyhnutné, nakoľko skutočná nevykonateľnosť exekučného titulu je nielen dôvodom pre vyhovie námietkam proti exekúcii,

ale zároveň aj dôvodom pre zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku.

Existenciu dôvodov pre zastavenie exekúcie je súd povinný skúmať z úradnej moci (§ 58 ods. 2 Exekučného poriadku). Skutočnosti tvrdené povinným v podaných námietkach proti exekúcii, v závislosti odo dňa, kedy k nim vo vzťahu ku dňu začatia exekúcie došlo, mohli založiť dôvod pre zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku. Aj keď exekučný súd nemá povinnosť vykonať dôkazy, ktoré účastníci nenavrhnú, resp. nepredložia, v rámci konania o námietke proti exekúcii, v zmysle ustanovení § 57 Exekučného poriadku a § 58 ods. 1 Exekučného poriadku v spojení s § 120 ods. 2 O. s. p. túto vyhľadávaciu povinnosť mal s ohľadom na možnosť existencie dôvodu pre zastavenie exekúcie (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.apríla 2010 sp. zn. 2MCdo/3/2009).

Povinná v námietkach proti exekúcii a generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietali, že v dôsledku postupu zdravotnej poisťovne v rozpore s ust. § 17a ods. 6 zákona o zdravotnom poistení výkaz nedoplatkov zdravotnej poisťovne zo dňa 07. 02. 2011 č. X. nenadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť, v dôsledku čoho sa nestal spôsobilým exekučným titulom.

Podľa § 17a ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu vydania exekučného titulu (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“), zdravotná poisťovňa môže dlžné poistné vyplývajúce z neodvedeného preddavku na poistné, nedoplatku alebo úrokov z omeškania uplatniť voči platiteľovi poistného výkazom nedoplatkov.

Podľa § 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení, proti výkazu nedoplatkov možno príslušnej zdravotnej poisťovni podať námietky do 8 dní odo dňa doručenia platiteľovi poistného. Dôvod podania námietok je platiteľ poistného povinný v námietkach uviesť. Na námietky bez zdôvodnenia sa neprihliada.

Podľa § 17a ods. 5 zákona o zdravotnom poistení, výkaz nedoplatkov je právoplatný a vykonateľný márnym uplynutím lehoty na podanie námietok podľa odseku 4.

Podľa § 17a ods. 6 zákona o zdravotnom poistení, ak platiteľ poistného podá voči doručenému výkazu nedoplatkov námietky v lehote podľa odseku 4 a zdravotná poisťovňa im nevyhovie v celom rozsahu, zdravotná poisťovňa do 15 dní od ich doručenia podá úradu návrh na vydanie platobného výmeru spolu s námietkami platiteľa poistného a stručným stanoviskom zdravotnej poisťovne k námietkam. Podaním návrhu na vydanie platobného výmeru na úrad výkaz nedoplatkov stráca platnosť bez upovedomenia platiteľa poistného.

Podľa § 17a ods. 7 zákona o zdravotnom poistení, ak zdravotná poisťovňa námietkam platiteľa poistného v celom rozsahu vyhovie, vydá nový výkaz nedoplatkov, ktorým zruší predchádzajúci.

Podľa § 17a ods. 8 zákon o zdravotnom poistení, zdravotná poisťovňa môže výkaz nedoplatkov zrušiť aj z vlastného podnetu, o čom písomne upovedomí platiteľa poistného.

Podľa § 17a ods. 10 zákona o zdravotnom poistení, právoplatný a vykonateľný výkaz nedoplatkov je exekučným titulom.

Ustanovenie § 17a zákona o zdravotnom poistení upravuje postup zdravotnej poisťovne pri vydávaní výkazu nedoplatkov ako aj postup v prípade napadnutia výkazu nedoplatkov opravným prostriedkom (námietkami proti výkazu nedoplatkov).

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietol, že exekučný súd nezohľadnil pri rozhodovaní o námietkach povinnej proti exekúcii skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu o nezákonnosti postupu zdravotnej poisťovne pri posudzovaní námietok a nesprávne si vyložil právne predpisy konštatovaním, že prípadné vady základného konania sa do exekučného konania neprenášajú.

Dovolací súd uvádza, že vyššie uvedený záver exekučného súdu nie je správny. V zmysle ustanovenia § 50 ods. 1 Exekučného poriadku exekučný súd nie je oprávnený skúmať skutočnosti, ktoré nastali pred vydaním exekučného titulu, tie je možné preskúmať len v základnom konaní pri rozhodovaní na základe podaných opravných prostriedkov. Skutočnosťami, ktoré nastali po vydaní exekučného titulu, aj keď sa týkajú konajúceho orgánu (zdravotnej poisťovne), je exekučný súd povinný skúmať.

Z obsahu súdneho spisu exekučného súdu sp. zn. 5Er/1255/2013 vyplýva, že povinná podala proti exekučnému titulu námietky podľa § 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení (č. 1. 9 súdneho spisu). Táto skutočnosť vyplýva aj zo stanoviska zdravotnej poisťovne, ktoré si exekučný súd vyžiadal podľa § 51 Exekučného poriadku (č. 1. 19 súdneho spisu). Samotné námietky proti exekučnému titulu však nie sú súčasťou súdneho spisu. Exekučný súd sa pri svojom rozhodovaní uspokojil s vyjadrením zdravotnej poisťovne, podľa ktorého zdravotná poisťovňa pri posudzovaní námietok postupovala v súlade s § 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení a platiteľovi poistného zaslala písomné stanovisko, že na podané námietky nie je možné prihliadať, nakoľko neobsahujú vecné dôvody, ktoré by ovplyvnili dlžnú sumu uplatnenú vo výkaze nedoplatkov.

Postup poisťovne v konaní o námietkach zasahuje do práv a povinností poistenca k verejnému zdravotnému poisteniu, najmä ak zákonodarca nevymedzil jednoznačne náležitosti námietok, ani čo sa rozumie pod pojmom „vecné dôvody“ námietok, ktoré ponechal na posúdenie poisťovne. Najvyšší súd zastáva názor, že pokiaľ poistenec svoje námietky vôbec neodôvodnil, nemôže (nemusí) vzniknúť pochybnosť, či poisťovňa mala predložiť vec na rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na vydanie platobného výmeru. Ak ale poisťovňa sama ustáli, že námietky síce obsahujú dôvody, ale nejde o vecné dôvody, a preto nepredloží vec na rozhodnutie príslušnému orgánu (Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou), bol by poistenec zbavený práva na súdnu a inú právnu ochranu, pokiaľ by nemal možnosť obrátiť sa so svojou vecou na súd prípadne príslušný správny orgán. Poisťovňa ako subjekt zainteresovaný na priamom výbere poistného nemôže práve vzhľadom na toto svoje postavenie zároveň plniť aj úlohu nestranného a nezávislého orgánu právnej ochrany povinného a posudzovať s konečnou platnosťou oprávnenosť alebo neoprávnenosť (vecný obsah) jeho

námietok ako orgán odvolací alebo orgán rozhodujúci o námietkach (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. 06. 2012 sp. zn. 4Sžso/20/2011).

V zmysle § 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení mala povinná povinnosť v námietkach proti výkazu nedoplatkov uviesť dôvod ich podania. Uvedená zákonná úprava nevyžaduje od platiteľa poistného (povinnej) povinnosť uviesť také dôvody, ktoré by mali vplyv na výšku poistného, ako to nesprávne uviedla zdravotná poisťovňa. Zákon o zdravotnom poistení umožňuje zdravotnej poisťovni neprihliadať len na tie námietky, ktoré nie sú vôbec zdôvodnené.

Ak povinná podala včas námietky povinného proti výkazu nedoplatkov s uvedením dôvodov ich podania, bola zdravotná poisťovňa povinná postupovať v súlade s § 17a ods. 6 zákona o zdravotnom poistení, a to, že ak sama nevyhovela včasným námietkam proti výkazu, mala v lehote 15 dní od doručenia námietok postúpiť vec Úradu pre dohľad nad zdravotnou poisťovňou na preskúmanie vecných tvrdení povinnej a na rozhodnutie vo veci. V takom prípade zdravotná poisťovňa nemala právomoc sama rozhodnúť o neakceptovaní námietok proti výkazu nedoplatkov. Uvedený postup zdravotnej poisťovne je pritom v príkrom rozpore s uvedenými zákonnými ustanoveniami ako aj v príkrom rozpore s ústavným právom platiteľa poistného na právnu ochranu. Zo zákona o zdravotnom poistení nevyplýva právomoc skúmať pravdivosť vecných dôvodov námietok proti výkazu nedoplatkov zdravotnou poisťovňou, okrem prípadu, kedy zdravotná poisťovňa v celom rozsahu vyhovie námietkam proti výkazu nedoplatkov. V ostatných prípadoch patrí táto právomoc výlučne Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý o nich rozhodne.

Pokiaľ povinná skutočne podala námietky proti výkazu nedoplatkov s uvedením dôvodov, nemohol výkaz nedoplatkov nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť (podľa § 17a ods. 5 zákona o zdravotnom poistení výkaz nedoplatkov je právoplatný a vykonateľný márnym uplynutím lehoty na podanie námietok podľa odseku 4). V takom prípade sa nemohol výkaz nedoplatkov stať spôsobilým titulom, na podklade ktorého možno viesť exekúciu.

Exekučný súd s ohľadom na ust. 17a zákona o zdravotnom poistení, námietky povinnej proti exekúcii neskúmal, v dôsledku čoho napadnuté rozhodnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Nad rámec vyššie uvedeného Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že exekučný súd vo svojom rozhodnutí nesprávne uviedol, že exekúcia sa vedie na podklade platobného výmeru D. zdravotnej poisťovne, pričom skutočnosti uvádzané povinnou v námietkach proti exekúcii mala uplatniť v odvolacom konaní proti platobnému výmeru (strana 3 napadnutého rozhodnutia). Exekučným titulom je výkaz nedoplatkov a opravným prostriedkom proti výkazu nedoplatkov sú námietky (§ 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení).

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z uvedených dôvodov preto Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude povinnosťou súdu prvého stupňa opätovne rozhodnúť o námietkach povinnej proti exekúcii, pričom posúdi, či námietky povinnej proti výkazu nedoplatkov spĺňajú požiadavky podľa § 17a ods. 4 zákona o zdravotnom poistení a či predložený výkaz nedoplatkov je spôsobilým exekučným titulom podľa § 17a ods. 5 a 10 zákona o zdravotnom poistení. Súd prvého stupňa je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 druhá veta O. s. p. v spojení s § 243i ods. 1 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 tretia veta O. s. p. v spojení s § 243i ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 30. marca 2016

JUDr. Katarína Pramuková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: K.